

ДАНИ СВ. ЦАРА КОНСТАНТИНА И ЦАРИЦЕ ЈЕЛЕНЕ

МЕЂУНАРОДНИ НАУЧНИ СКУП

*SYMPOSIUM*

## НИШ И ВИЗАНТИЈА – XI

NIŠ AND BYZANTIUM – XI

„CONSTANTINE, IN HOC SIGNO VINCES - 313 – 2013“



НИШ, 03. - 05. јун 2013. год.

# ПРОГРАМ

## 3. јун (понедељак)

- 17,30 - Свечано отварање-велика сала Универзитета
- уводна реч - др Миша Ракоција
- благослов - Патријарх српски Господин Иринеј
- поздравна реч - градоначелник проф. др Зоран Перишић
- обраћање скупу – ректор проф. др Драган Антић
- отвара скуп – проф. емеритус др Слободан Ђурчић (Принстон)
- Промоција посебног издања „Ниш и хришћанско наслеђе“ – проф. др Миодраг Марковић (Београд)
- Промоција Зборника радова бр. 11 - др Бојана Крсмановић (Београд)
- Сала бр. 8: Изложба "Наисус-Медијана", Завод за заштиту споменика културе Ниш,
- коктел

**Председава:** др Драган Војводић (Београд)

1. 18,45 - 19,00 - др Слободан Ђурчић (Принстон, САД)  
*Константин Велики и војна архитектура на Балкану*
2. 19,00-19,15 - dr Eugenia Drakopoulou (Athens)  
*"In hoc signo vinces" in European Art (15<sup>th</sup>-19<sup>th</sup> c.) Representations and political uses*
3. 19,15 - 19,30 – др Миша Ракоција (Ниш)  
*Још једном о сликарству ранохришћанске гробнице са фигуралним представама у Нишу*
4. 19,30-19,45 – akademik dr Renate Pillinger (Wien, Austria)  
*The "Constantinian" Monogram on Late antique Textiles*
5. 19,45 - 20,00 - akademik dr Vera Bitrakova Grozdanova (Skoplje)  
*Mozaici IV i V veka u Makedoniji*
6. 20,00 - 20,15 – akademik dr Alexei Lidov (Moscow)  
*Saint Constantine in Fire. Byzantine hierotopy of the Anastenaria rite*
7. 20,15 - 20,30 - др Vincenzo Aiello (Messina, Italia)  
*Da Ponte Milvio A Milano*

\* 20,30 - дискусија

\* **Одлазак на вечеру**

## 4. јун (уторак)

**Председава:** др Бојан Јовановић (Ниш)

1. 09,00 - 09,15 – Елена Васић Петровић (Ниш)  
*Наисус и Медијана*
2. 09,15 - 09,30 – dr Ceren Ünal (İzmir, Turkey)  
*The Depiction of Saint Konstantinos on Byzantine Coins*
3. 09,30 - 09,45 – др Бојан Јовановић (Ниш)  
*Легенда о Константиновом сну*
4. 09,45 - 10,00 – др Ирена Љубомировић – Јасмина Шаранац Стаменковић (Ниш)

*Однос Константина Великог према паганству у писаним изворима позноримске епохе*

5. 10,00 - 10,15 – dr Sophia Germanidou (Kalamata, Greece)  
*The time of Constantine the Great as an era of technological achievements*
6. 10,15 - 10,30 – dr Piotr Sadowski (Opole, Polska)  
*Constantin le Grand et les gladiateurs. Autour de la constitution impériale affichée à Beyrouth*
7. 10,30 - 10,45 – dr Konstantinos Giakoumis (Tirana, Albania)  
*The Twilight of Byzantium in the Westernmost Parts of Via Egnatia and the Adriatic Coasts of Albania*
8. 10,45 - 11,00 – dr Octavian Gordon (Bucharest, Romania)  
*How far did Lactantius go in the eulogy of Constantine the Great? Notes on the so-called tendentious terminology of *De mortibus persecutorum*.*
9. 11,00 - 11,15 – Zahari Konkyov (Sofia)  
*First church jurisdictional change of Bulgaria between Constantinople and Rome (864-870): principles, motives interests and expectations*
10. 11,15 - 11,30 – dr Eirini Artemi (Athens)  
*The knowledge of the Triune God according to Isidore of Pelusium*
- 11,30 - 11,45 – **пауза**

**Председава:** др Војин Недељковић (Београд)

11. 11,45 - 12,00 – др Војин Недељковић (Београд)  
*О филолошком изучавању натписа римског Ниша*
12. 12,00 - 12,15 – dr Tomasz Gralak (Wroclaw, Poland)  
*The reception of late antiquity ideology by barbarian communities in Central Europe*
13. 12,15 - 12,30 – dr Cornel Tatai-Baltă, Anca Elisabeta Tatay (Alba Iulia, Romania)  
*Woodcuts of Byzantine Tradition in the Old Romanian Books Printed in Blaj (1750-1830)*
14. 12,30 - 12,45 – dr Szilveszter Terdik (Budapest)  
*Artists from the Balkans in the Service of Greek Catholic Bishops in Hungary (18th Century)*
15. 12,45 - 13,00 – јереј Сергеј Васиљевич Мацнев (Москва)  
*Византијско наслеђе Руске и Српске цркве и реформа патријарха Никона.*
16. 13,00 - 13,15 – Eleonora Kountoura Galaki (Athens)  
*Constantine Acropolites on Constantine the Great: motivations and approaches*
17. 13,15 - 13,30 – др Лидија Гаврјушина (Москва)  
*Представа о светости у теодосијевом Житију св.Саве (Димитрије Солунски и Сава Српски)*

\* 13,30 - 15,45 – **пауза за ручак**

**Председава:** др Оливера Илић (Београд)

18. 15,45 - 16,00 – dr Zdravko Dimitrov (Sofia)  
*Early Byzantine architectural elements from Lyuti brod*
19. 16,00 -16,15 – Svetlana Zaigraykina (Moscow)  
*The evolution of visual forms in the V century art. Some examples*
20. 16,15 - 16,30 – Pascal Androudīs (Thessaloniki)  
*Double-Headed eagles on early (11th-12th c.) medieval textiles*
21. 16,30 - 16,45 – Душан Рашковић (Крушевац)

*Насеља и археолошка налазишта на подручју Централне Србије у IV веку- топографија и налази*

22. 16,45 - 17,00 – dr Olivera Ilić (Beograd)  
*Počeci hrišćanstva u periodu religijskog sinkretizma u rimskom carstvu na primeru antičkog Viminacijuma*
23. 17,00 - 17,15 – Марина Одак – Михаиловић (Београд)  
*Представе светог цара Константина на новцу Византије и византијског света*
24. 17,15 - 17,30 – мр Љубинка Цидрова (Скопље)  
*Инаугурација хришћанства у Хераклеји Линкестис. Развој епископског комплекса кроз анализу геометријских мозаика*

17,30 -17,45 – пауза

**Председава:** др Марко Поповић (Београд)

25. 17,45 - 18,00 - Бранка Иванић (Београд)  
*Прстен са представом светих Константина и Јелене у Народном музеју у Београду*
26. 18,00 - 18,15 – Ph. D. Branislav Risteski (Prilep)  
*Cemetery plateau within the complex of ancient Christian archaeological site St. Transfiguration in the village of Zrze*
27. 18,15 – 18,30 – dr Ruth Kolarik (Colorado Springs, SAD)  
*Synagogue floors from the Balkans religious and historical implications*
28. 18,30 – 18,45 - Vladimir Petkov (Sandanski, Bulgaria)  
*Early Christian Episcopal Complex in Sandanski dated V - VI Century A.D.*
29. 18,45 – 19,00 - Mishko Tutkovski (Resen)  
*Mosaic pavements in the south basilica at the archaeological site of Plaošnik in Ohrid*
30. 19,00 – 19,15 – dr Carolyn S. Snively (Gettysburg, SAD)  
*The Rock-Cut Room on the Acropolis at Golemo Gradište, Konjuh: Date and Purpose*
31. 19,15 – 19,30 – dr Lida Miraj (Tirana)  
*The Early Christian Mosaic from Durres*

- Дискусија
- **Одлазак на вечеру**

## 5. јун (среда)

**Председава:** dr Graham Jones (Oxford)

1. 09,00 - 09,15 – Горан Јанићијевић (Београд)  
*Реинтерпретација у уметничком као претпоставка теоријских конструкција на примеру хеленско-римског наслеђа на територији данашње Србије*
2. 09,15 - 09,30 – dr Graham Jones (Oxford)  
*Holy Cross and Holy Fire: Place, name, and metaphor in the narrative of Holy Helena*
3. 09,30 - 09,45 – Тамара Матовић (Београд)  
*Претходна брачност као брачна препрека у византијском праву*
4. 09,45 - 10,00 – Срђан М. Пириватрић (Београд)  
*Георгије Акрополит и Срби. О односу савремене политике и историографије*
5. 10,00 - 10,15 – Милош Цветковић (Београд)  
*Време појаве турми, војно-територијалних округа у тематском систему и њихова трансформација*
6. 10,15 - 10,30 – Ljubomir Milanović (Beograd)  
*Playing God: The Role of Indeterminacy in Representations of Triumph and Adventus*
7. 10,30 - 10,45 – др Бојана Крсмановић – Бојана Павловић (Београд)

- Политичке поуке из византијских грађанских ратова*
8. 10,45 - 11,00 – Ђакон мр Ивица Чаировић (Београд)  
*Александар Александрович Васиљев о Миланском едикту, у делу Историја Византијског царства*
9. 11,00 - 11,15 – Sophia Patoura-Spanou (Athens)  
*Constantine as common bishop (κοινός επίσκοπος) and as common protector of the world (κοινός των απανταχού κηδεμών)*
10. 11,15 - 11,30 – мр Martin Marko Vučetić (Mainz Germany)  
*Stefan Nemanjas Unterwerfung gegenüber Manuel I Komnenos*
- 11,30 - 11,45 – **пауза**

**Председава:** др Даница Поповић (Београд)

11. 11,45 - 12,00 – др Ante Škegro (Zagreb, Hrvatska)  
*Nove spoznaje o nekim ranokršćanskim dijecezama na istočnojadranskim prostorima*
12. 12,00 - 12,15 – Аријадна Воронова (Москва)  
*"Корни звоници" у архитектури Словеније: проблем генезиса и могуће византијске паралеле*
13. 12,15 - 12,30 – др Rostislava Todorova (Shumen, Bulgaria)  
*Orthodox Cosmology and Cosmography: Mandorla as Imago Mundi*
14. 12,30 - 12,45 – др Бисерка Пенкова (Софија)  
*Към ранната иконография на Константин Велики*
15. 12,45 - 13,00 – др В. Κατσαρός - Στ. Γουλούλης (Thessaloniki)  
*Μια νέα ερμηνεία του ψηφιδωτού διακόσμου της Ροτόντας στη Θεσσαλονίκη*
16. 13,00 - 13,15 – Konstantinos T. RAPTIS (Thessaloniki)  
*The wall decoration of Acheiropoietos basilica revisited*
17. 13,15 - 13,30 – др Christos Stavrakos (Ioannina, Greece)  
*Presentations of st. Constantine and invocations to st. Constantine on byzantine lead seals*
18. 13,30 - 13,45 – др Entela Daci (Tirana, Albania)  
*The mosaic of Tirana*

\* 13,45 -15,45 – **пауза за ручак**

**Председава:** др Nada Helou (Lebanese University)

19. 15,45 - 16,00 – др Энгелина Смирнова (Москва, Россия)  
*Святой мученик Трифон в образе воина – редкая иконография в русском искусстве*
20. 16,00 -16,15 – Iakovleva Maria (Moscow)  
*The Icon of Christ Emmanuel from the State Historical Museum in Moscow-a Micromosaic of Early Palaiogan Period*
21. 16,15 - 16,30 – др Ana Dumitran (Alba Iulia, România)  
*The miraculous icon of Our Lady which cried in Transylvania in 1699 and its confessional, ethnic and artistic implications*
22. 16,30 -16,45 – др Nada Helou (Lebanese University)  
*A byzantine-serbian painting school in Lebanon from the twelfth and thirteenth centuries*
23. 16,45 - 17,00 – др Miodrag Marković (Београд)  
*O vremenu nastanka najstarijih ikona iz Markovog manastira*
24. 17,00 -17,15 – др Branislav Cvetković (Jagodina)  
*St Constantine the Great in Mileševa Revisited*
25. 17,15 - 17,30 - Beatrice Tolidjian (USA)

- Unusual interpretations of the multi-foil typology in the architecture of the Balkans during the 9th and 10th century Byzantine Revival*
26. 17,30 -17,45 – Jasmina S. Cirić (Beograd)  
*„In this win“: brickwork ornaments and its Christian context in Constantinopolitan Architecture during the Palaiologan dynasty*
- 17,45 -18,00 – пауза

**Председава:** др Миодраг Марковић (Београд)

27. 18,00 – 18,15 – dr Zoran Vukoszavlyev (Budapest)  
*The role of the Choir – Architectural Typology of Serbian Orthodox Churches in Hungary*
28. 18,15 – 18,30 - др Даница Поповић, др Марко Поповић (Београд)  
*Фунерарна функција Спасове цркве у Жичи?*
29. 18,30 – 18,45 – др Драган Војводић (Београд)  
*Предстве пророка у Спасовој цркви у Жичи*
30. 18,45 – 19,00 – dr Elizabeta Dimitrova (Skopje)  
*Cuius culpa: Lapses and Misdemeanors of Medieval Artists in Macedonia*
31. 19,00 – 19,15 – mr Ioannis Sisiou (Kastoria, Greece)  
*То επίγρᾱμμα του Θεόδωρου Λημνιάτη ως συλλογικό αίτημα στην σκηνή της Ανάληψης*
32. 19,15 -19,30 - Ioannis P. Chouliarás (Ioannina Greece)  
*The Depiction of St. Constantine in Post-byzantine Monumental Art in Epirus and Macedonia. Iconographical Particularities*
33. 19,30 – 19,45 - Rosa D’Amico, dr Sanja Pajić (Bolonja, Kragujevac)  
*Ikongrafski uticaji vizantijskog i balkanskog porekla na slikarstvo 13.i 14.veka u Romanji i u Riminiju*
34. 19,45 – 20,00 – др Татјана Стародубцев (Нови Сад)  
*Свети Константин и света Јелена у зидном сликарству у земљама Лазаревића и Бранковића (1371-1459)*
35. 20,00 – 20,15 – dr Xenia Golub (Budapest)  
*On the Inscription of an Icon – a Contribution to the Question of Artistic Connections of Post-Byzantine Art in Hungary*
36. 20,15 - 20,30 - Милош Живковић (Београд)  
*Белешке о живопису Богородичине цркве у Студеници из 1568. Појединачне представе светитеља у северном вестибилу*
37. 20,30 - 20,45 - Remi Terryn (Athens)  
*Bringing the Constantinian triumphal iconography back to the post-byzantine period*

- Дискусија, разговор са новинарима и завршетак рада
- **Вечера**

## 6. јун (четвртак)

- 10,00 - пријем у Председништву Града
- 11,00 - 15,00 - обилазак споменика културе (Базилика мученика, Латинска црква у Горњем Матејевцу, Медијана, манастир Св. Богородице у Сићевачкој клисури)
- 0 Одлазак

## ОРГАНИЗАЦИОНИ ОДБОР И РЕДАКЦИЈА

Патријарх српски Господин Иринеј, епископ нишки Господин др Јован, др Драган Антић, ректор Универзитета у Нишу, др Зоран Перишић, градоначелник, Срђан Алексић, градски већник, др Миша Ракоција (Ниш), др Франц Цурк (Ниш), др Ирена Љубомировић, секретар (Ниш), др Слободан Ђурчић (Принстон), академик др Љубомир Максимовић (Београд), академик др Цветан Грозданов (Скопје), академик др Ренате Пилингер (Беч), академик др Вера Битракова Грозданова (Скопље), др Бранко Вујовић (Београд), др Александар Кадијевић (Београд), др Хранислав Анђелковић (Ниш), др Грем Џонс (Оксфорд), др Ларс Рамсколд (Стокхолм), др Вујадин Иванишевић (Београд), др Миодраг Марковић (Београд), др Драган Војводић (Београд), др Радивоје Радић (Београд), др Ђордана Тровабене (Венеција), мр Јанис Сисиу (Касторија), др Георги Геров (Софија), др Бојана Крсмановић (Београд), др Атанасиос Семоглу (Солун), др Јанис Д. Варалис (Волос), др Марта Нађ (Дебрцен), др Иванка Гергова (Софија), др Евангелиа Хацитрифонос (Солун), др Елизабета Димитрова (Скопље), др Каролин С. Снајвли (Гетисбург), др Ивана Поповић (Београд), др Ирина Оретскаја (Москва), др Александар Поповић (Београд), др Аело Винценцо (Месина), мр Миомир Васов (Ниш), арх. Јован Мандић (Ниш), Милица Тодоровић (Ниш), Елена Васић Петровић (Ниш), Александар Ђорђевић, свештеник, Епархија нишка, Олгица Давидовић, универзитет у Нишу, Ана Мишић (координатор).